

EBRU SANATINDA AKKASE TEKNİĞİ¹

THE AKKASE TECHNIQUE IN THE ART OF MARBLING

Osman Caner Kolçir²Sema Etikan³

Öz

Süsleme sanatlarından ebru, geçmiş yüzyıllara dayanan, uzun süren bir emek sonucu ortaya çıkan, tekrarı yapılamayan ve geri dönüp düzeltilmesi de zor olan bir sanattır. İlk defa ne zaman ve kim tarafından yapıldığı bilinmeyen fakat kökeninin Orta Asya'ya dayandığı var sayılan ebru sanatı, başlangıçta kitap ve kağıt süsleme sanatı olarak uygulanmıştır. Günümüzde ise bu geleneksel uygulaması dışında özgün arayışlar çerçevesinde de şekillendirilmeye çalışılmaktadır. Gelişen teknoloji ve hızlı bir şekilde değişen sosyal hayat sebebiyle sanata bakış açısı da zamanla bir takım değişikliklere uğramaktadır. Bu değişim ve gelişim ebru sanatının temelini sarsmadığı ölçüde faydalı da olmaktadır. Yeni tarzlar, yeni buluşlar bu sanatı zenginleştirmektedir. Bununla birlikte bir değişim ve gelişimin var olabilmesi için geleneksel tekniklerin, usullerine uygun olarak öğrenilmesi, bilinmesi ve hatta korunması gerekmektedir. Sanatın özü bozulmadan yaşanacak değişim ve gelişme ancak bu şekilde sağlıklı olabilecektir. Akkase ebru tekniği de bu gelişimler ve ebru sanatında farklı arayışlar sonucu ortaya çıkmıştır. Geleneksel ebru tekniklerinden yararlanılarak ortaya konulan Akkase ebru, aynı ebru kağıdının üzerine birden fazla baskı yaparak yazı veya desen elde edilen ebru çeşididir. Arap zamkı ve kat'ı tekniği olmak üzere iki farklı akkase tekniği uygulanarak yazılı ve figüratif süslemeli eserler üretilmektedir. İlk akkase ebru yapımı Necmeddin Okyay tarafından arap zamkı tekniğiyle gerçekleştirilmiştir. Arap zamkı tekniği günümüzde bazı sanatçılar tarafından hala uygulanmaktadır fakat teknolojinin gelişmesiyle artan malzeme bolluğu ve eser üretimini kolaylaştırma düşüncesi çoğu sanatçıyı kat'ı tekniğiyle akkase ebru yapımına yöneltmiştir. Buna dayanarak bu çalışmada ebru sanatında Arap zamkı ve kat'ı tekniğiyle yazıların, logoların, çeşitli motif ve desenlerin, geometrik şekillerin akkase ebru olarak kağıda aktarılması amaçlanmıştır. Eserlerde ebru çeşitlerinden battal ebru, somaki ebru, gelgit ebru, şal ebru, taraklı ebru, dalgalı ebru ve hafif ebrularından yararlanılmış ve farklı uygulamalarla dekoratif amaçlı objeler ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ebru Sanatı, Akkase Ebru Tekniği.

ABSTRACT

The art of marbling is one of the decorative arts, which arised centuries ago. It requires long-time labor intense and has a creation process which is irreproducible and very hard to restore. It is unknown by whom and where the marbling was firstly introduced, but there are some assumptions that its origin is Central Asia. In the beginning, it was used for decoration of papers and books. Besides these traditional applications, nowadays, it is more likely to be performed in some experimental and individual directions. As a result of developments in technology and the changes in the social life of the community, the standpoint of the people to the art also changes. These changings and

¹ Başvuru tarihi:03.03.2016 - Kabul tarihi:21.04.2016

*Bu makale "EBRU SANATINDA AKKASE TEKNİĞİ VE FARKLI UYGULAMALARI" konulu Yüksek Lisans Tezi'nden oluşturulmuştur.

² Tavas Halk Eğitim Merkezi, Denizli/Türkiye. caner.kolcir@hotmail.com

³ Prof. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, Neşet Ertaş Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü, Kırşehir/ Türkiye. semaetikan@mynet.com

developments also contribute to the art of marbling unless it agitates its bases. New styles and innovations enrich it. However, the traditional technics should be learned, known and even protected in an appropriate way in order to achieve these developments. These are essential to keep the art healthy and not to disrupt its essence. In this context, Akkase technique has arised by means of these evolutions and various searches. The Akkase have been originated from traditional methods and is a kind of marbling which applied with multiple printings on a marbling paper to obtain new writings or patterns. Two different kinds of Akkase technique named "Arabic gum" and "kat'ı" can be applied to create decorative artworks with writings and figures. The Akkase technique was firstly introduced by Necmedddin Okyay using Arabic gum. The Arabic gum technique is still being applied by many artists. But the increase in variety of materials caused by the developments in technology and the aim that facilitation of creating products lead most of the artist apply kat'ı technique. In this context, it is aimed in this study to bring calligraphies, logos, various motifs and patterns, geometric shapes into the paper by using two different Akkase technique, "Arabic gum" and "kat'ı" (the art of cutting paper). In these works, we also made use of different types of marbling such as battal marbling, somaki marbling, gelgit marbling, şal marbling, taraklı marbling, dalgalı marbling and provide various kinds of objects with some different applications.

Keywords: The Art Of Marbling, Akkase Technique.

1. GİRİŞ

İlk defa ne zaman ve kim tarafından yapıldığı bilinmeyen fakat kökeninin Orta Asya'ya dayandığı varsayılan ebru sanatı başlangıçta kitap ve kağıt süsleme sanatı olarak kullanılmıştır.

Ebru kelimesi, kağıt üzerinde renklerin buluta benzer şekil almasından dolayı Farsça'da bulut, bulutumsu manasına gelen 'ebri', Çağatayca'da ise roba (elbise) anlamına gelen 'ebre' kelimesinden gelmektedir. Ebru kağıdına Arap aleminde damarlı kağıt (varakü'l-mücezza'), İran'da hava, bulut (ebr-i bad), Avrupa'da ise mermer kağıdı (papiermarbré, marmorpapier, marbledpaper...) anlamına gelen adlar verilmiştir (Derman, 1977:8).

Ebru sanatının nereden geldiğine dair çeşitli kaynaklarda birbirinden farklı rivayetler bulunmaktadır. İran kaynakları ebru sanatının Hindistan'dan geldiğini söylerken kimi araştırmacılar bu sanatı Uygur Türklerine kadar dayandırmıştır. Bazıları da ilk ebrunun Türkistan'da yapıldığı konusunda düşüncelerini bildirmişlerdir. Elimizde en eski ebru örneği Arifi'nin 1539/40 tarihli "Guy-ı Çevgan" adlı eseridir (Başar ve Tiryaki, 2006:1).

Adı bilinen en eski ebrucu ise "Tertîb-i Risale-i Ebri" adlı ve 1608 tarihli yazma eserin yazarı olan Şebek'tir. Bu yazma eserde Şebek isimli ebru sanatçısı, ebru ve ebrunun yapılışı hakkında bazı bilgiler vermektedir. Bu eserde, ebru yapımında kullanılan tekniklere bakıldığında, günümüzde halen uygulanan teknikler olduğu görülmektedir. Belirtilen tarihte böyle bir eserin ortaya çıkarılmış olması ebru sanatının en az birkaç yüzyıl öncesine dayandığını düşündürmektedir (Başar ve Tiryaki, 2006:2).

Bilinen eski ebruculardan bir diğeri de Ayasofya Hatibi Mehmed Efendi'dir. Mehmed Efendi'nin çıkan bir yangında eserlerini kurtarmaya çalışırken vefat ettiği kaynaklardan öğrenilmiştir. Bu sanatla ilgilenen bazı sanatçı ve araştırmacılara göre de ebru sanatı Buhara'da ortaya çıkmış ve Büyük İpek Yolu ile İran üzerinden Türkiye'ye ulaşmıştır. Şeyh Sadık Efendi ebru sanatını Buhara'da Özbekler tekkesinde öğrenen ve oğullarına öğreten bir ebrucudur. Özbekler tekkesinde yetişen diğer ebrucular ise; Hezarfen Edhem Efendi, Sami Efendi, Aziz Efendi ve Abdülkadir Kadri Efendi'dir (Başar ve Tiryaki, 2006:3).

Ebru, Osmanlı döneminde devlet belgelerinde ve resmi yazışmalarda da büyük ölçüde kullanılmıştır. Bu amaçla açık ve pastel renkli, hafif desenli ebru kağıtlarının kullanılmış olduğu

düşünülmektedir. Bunun sebebi ise, yapılan ebruların eşinin bir daha yapılmasının imkânsız oluşu, bunun da sahteciliği ve tahrifatı engelleyebileceği düşüncesidir (Ovalıoğlu, 2007:8).

Ebru yaklaşık 17. yüzyılın ortalarında Avrupa'ya girmiş ve kitap ciltleme ile diğer dekoratif işlerde kullanılacak kağıtların renklendirilmesi için başlıca araçlardan birisi olmuştur. 19. yüzyılda yaşanan sanayi devrimi sonucunda ortaya çıkan değişiklikler el yapımı kitap ciltleme alanında gerilemeye yol açmıştır. Bu durum aynı zamanda ebru sanatında da bir gerilemeye ve azalmaya neden olmuştur (Wolfe, 1990:1).

Ebru sanatının yakın tarihte tüm dünyada tanınması, geliştirilmesi ve ilgiyle karşılanması da bazı üstat ebrucular sayesinde olmuştur. Bu ustalardan biri ebruya çiçek motifini kazandıran Necmeddin Okyay ve onun öğrencisi olan Mustafa Düzgünman'dır. Bu büyük ustalar sayesinde ebru sanatı şu anda dünyaca tanınan bir sanat haline gelmiştir (Eriş, 2007:49).

UNESCO tarafından 24-29 Kasım 2014 tarihleri arasında Somut Olmayan Kültürel Miras Komitesi toplantısında dünyanın ortak mirası olarak kabul edilmesiyle de önemini koruma altına almıştır.

Ebrunun bugün geleneksel uygulandığı dışında özgün arayışlar çerçevesinde de ustaları tarafından varlığı sürdürülmeye çalışılmaktadır. Yapılan yenilikçi çalışmalarla ebrunun uygulama alanları çeşitlilik içermekte, günümüzde kumaştan tuvale, deriden ahşaba, camdan seramiğe kadar farklı materyallere uygulanabilmektedir (Barutçugil, 2010:111, Erdinç, 2014:4, Özdamar ve Ölmez, 2014:119). Gelişen teknoloji ve hızlı bir şekilde değişen sosyal hayat sebebiyle sanata bakış açısı da zamanla bir takım değişikliklere uğramaktadır. Bu değişim ve gelişim ebru sanatının temelini sarsmadığı ölçüde faydalı da olmaktadır. Yeni tarzlar, yeni buluşlar bu sanatı zenginleştirmektedir. Bununla birlikte bir değişim ve gelişimin var olabilmesi için geleneksel tekniklerin, usullerine uygun olarak öğrenilmesi, bilinmesi ve hatta korunması gerekmektedir. Sanatın özü bozulmadan yaşanacak değişim ve gelişme ancak bu şekilde sağlıklı olabilecektir. Akkase ebru tekniği de bu gelişimler ve ebru sanatında farklı arayışlar sonucu ortaya çıkmıştır. Geleneksel ebru tekniklerinden yararlanılarak ortaya konulan Akkase ebru, aynı ebru kağıdının üzerine birden fazla baskı yaparak yazı veya desen elde edilen ebru çeşididir. Hafif ebru ile desenlendirilmiş, eskitilmiş ya da açık renkli kağıtlar üzerine tatbik edilmektedir.

Bu çalışmada da kültürel varlığımız ve mirasımız olan Ebru sanatının geleneksel yapısını bozmadan gelişimine katkıda bulunan akkase tekniği ve akkase tekniğinin farklı uygulamaları örneklerle aktarılmıştır.

2. EBRU SANATINDA AKKASE TEKNİĞİ

2.1 Akkase Ebru Teknikleri ve Yapım Aşamaları

Akkase ebru yapımında genel olarak tüm ebru tekniklerinde kullanılan ezilmiş toprak boyalar, öd, kitre, ebru teknesi, ebru fırçası, su, ebru kağıtları, kavanoz, tarak, biz, sergen, suluk gibi araç-gereçler kullanılmaktadır. Bunlara ek olarak Arap zamkı, hafif yapıştırıcı, bisturi ve kağıt kesme bıçakları, makas, yazılı ve figüratif şablonlar, şap, ütü ve kağıt bantları da akkase tekniği oluşturmak için kullanılan diğer araç-gereçlerdir.

Akkase ebru için ilk olarak hafif ebrular hazırlanmalıdır. Hazırlanan hafif ebrular şaplanmalı ve kurduktan sonra düzleştirme (ütüleme) işlemi yapılmalıdır. Akkase ebru yapımı bu işlemlerden sonra gerçekleştirilmektedir (Kolçir, 2015:51) (Şekil 1, 2).

Şekil 1. Akkase Ebru için Hazırlanan Hafif Ebrular

Şekil 2. Hafif Ebruların Ütülenmesi

Akkase ebru yapımı için işleme başlamadan önce uygulanacak teknik belirlenmelidir. Bu teknikler Arap zamkı tekniği ve kat'ı (kağıt kesme) tekniği olmak üzere iki grupta incelenmektedir.

Akkase ebrunun, Necmettin Okyay'la geleneksel Türk ebru sanatında başlangıç yaptığı kabul edilmekte ve *yazılı ebru* adıyla da bilinmektedir (Elhan, 2004:50; Sobacı, 2001 :34). Necmeddin Okyay'ın tekniği arap zamkı kullanımına dayanmaktadır. Arap zamkı kullanarak istediği hattın ya da figürün ana hatlarının içinin ince fırça yardımıyla üstü ıslatılarak ve kurutularak sonradan ebruya yatırılması suretiyle "akkâse ebru" çalışması ortaya çıkmaktadır. Arap zamkı; sürülmüş kağıt yüzeyinde bir katman oluşturduğu için kağıt emici özelliğini kaybetmekte ve o bölge ikinci bir kat ebru desenini almamaktadır. Sadece arap zamkının temas etmediği bölgeler ebru desenini almaktadır (Kolçir, 2015:39, 41) (Şekil 3).

Şekil 3. Necmeddin Okyay Yazılı Ebrusu

Şekil 3'de görülen ebru çalışması bir yazılı akkase ebru çalışmasıdır. Bu tip çalışmalarda hat yazıları kat'ı ya da arap zamkı yöntemiyle hafif ebru üzerine uygulanmaktadır. Hat sanatı dışında figüratif desenlerden de akkâse çalışmaları yapılabilir; bunlara en güzel örnek Sadrettin Özçimi'nin "Levni'den Ebru'ya" adlı, Levni minyatürlerinden oluşturduğu koleksiyonudur. Şekil 4'de bu koleksiyondan bir örnek görülmektedir (Kolçir, 2015:40).

Şekil 4. Akkase Ebrudan Yapılan Levni Minyatürü

2.1.1. Arap Zamkı Tekniğiyle Akkase Ebru Yapımı

Arap zamkı tekniğiyle yapılacak akkase ebru için ilk olarak akkasesi yapılacak yazı yada figüratif desenin kalıbı belirlenmelidir (Kolçir, 2015:51) (Şekil 5).

Şekil 5. Arap Zamkı Uygulanacak Kalıbın Belirlenmesi

Belirlenen kalıp veya şablon ışıklı masada önceden hafif ebru ile desenlendirilmiş kağıdın altına bırakılarak sabitlenir. Uygulanan yazı ya da figüre ait şablon sınırının içine ince fırça yardımıyla arap zamkı tatbik edildikten sonra kurumaya bırakılmalıdır (Kolçir, 2015:51) (Şekil 6).

Şekil 6. Arap Zamkının Belirlenen Desen Üzerine Sürülmesi

Kuruduktan sonra ikinci defa ebru deseni alması için tekneye yatırılır. Arap zamkı sürülmüş yüzeyde bir katman oluştuğu için kağıt emici özelliğini kaybeder ve o bölge yani yazı ya da figür ebru desenini almamakta, sadece arap zamkının temas etmediği bölgeler ebru desenini almaktadır. Bu aşama da bittiğinde Arap zamkı tekniğiyle akkase ebru çalışması tamamlanmaktadır (Kolçir, 2015:51), (Şekil 7, 8).

Şekil 7. Arap Zamklı Kağıdın Ebruya Yatırılması

Şekil 8. Arap Zamkı Tekniğiyle Yapılan Yazılı Ebru

2.1.2. Kat'ı (Kağıt Kesme) Tekniğiyle Akkase Ebru Yapımı

Akkâse ve yazılı ebru çalışmaları günümüzde teknolojinin de gelişmesiyle daha çok Kat'ı sanatı yani kağıt kesme (oyma) tekniğiyle gerçekleştirilmektedir. Osmanlı dönemi kitap sanatları arasında yer alan “katı’ sanatı”nın özel teknikleri ve kağıt oyma gereçleriyle (bisturikesme bıçağı ve küçük makaslar) akkâse ve yazılı ebru çalışmaları yapılmaktadır. Bunun için öncelikle kağıt oyma tekniklerine hakim olmak gerekmektedir. Kat'ı tekniğiyle yedi aşamada akkase ebru yapımı gerçekleştirilmektedir (Kolçir, 2015:42).

İlk aşamada yine öncelikle uçuk renklere oluşan hafif ebrulu ebrulu zeminler hazırlanmaktadır(Kolçir, 2015:42, 54).

İkinci aşamada açık tonlu ebru kağıtları, ikinci bir kat ebruyu rahatlıkla yüzeyine alabilmesi için şaplı suyla ıslatılmalıdır Bir litrelik sıcak bir suyun içerisinde bir tatlı kaşığı şap eritilir ve soğuduktan sonra kağıtların ön yüzeyi yani ebrulu kısmı şapla işleme tabi tutulur. İşlem sırasında kağıdın her yanının ıslanmasına dikkat edilmelidir (Kolçir, 2015:42, 54) (Şekil 9).

Şekil 9. Açık Tonlu Renklerden Oluşan Ebruların Şaplanması.

Üçüncü aşamada; şaplama işleminden sonra kağıtlar kurumaya alınmalı, kuruyan hafif ebrular düzleştirme işlemi için bir ağırlığın altında bekletilmeli ya da susuz ütü vasıtasıyla tersten ütülenmelidir (Kolçir, 2015:42, 55), (Şekil 2).

Dördüncü aşamada; akkase ebru için seçilen kalıplar veya şablonlar kesilmelidir. Kesilecek desene, yazıya göre kalın veya ince uçlu bisturiler ya da kağıt makasları yardımıyla kağıt oyma işlemi gerçekleştirilmektedir. Kesilmiş iç parçalar dışı / negatif; bunun dışında

kalan dış parçalar ise erkek / pozitif parçalar olarak adlandırılır. Bir yazı ya da desenin hem negatif hem pozitif parçalarıyla akkâse çalışması yapılmaktadır (Kolçir, 2015:42, 55), (Şekil 10).

Şekil 10. Akkase Ebru Kalıbının Kesilmesi

Beşinci aşamada; kesilmiş parçalar, şapla terbiye edilmiş kağıdın üzerine hafif yapıştırıcı (postit) spreyle yavaşça yatırılarak yerleştirilmelidir. Hafif yapıştırıcı (postit) spreyn sıkılması en az 20 cm öteden yapılmalı, çok fazla sıkılmamalıdır. Fazla sıkıldığı takdirde kesilmiş üst parça kuvvetle ebru zeminine yapışacağından alt zemini sökebilir (Kolçir, 2015:43, 56), (Şekil 11, 12).

Şekil 11. Akkase Ebru Kalıbına Hafif Yapıştırıcı Uygulanması

Şekil 12. Akkase Ebru Kalıbının Hafif Ebru Üzerine Yerleştirilmesi

Altıncı aşamada ise hazırlanmış olan kalıplı hafif ebrunun ikinci kat ebruya yatırılmasıdır. Alttaki zeminin rengi ve dokusu esas alınarak bir ikinci kat ebru zemini hazırlanmaktadır. Alt ve üstteki zeminlerin farklı renklerden, tonlardan ve desenlerden olmasına dikkat etmek gerekmektedir. Üzerine parçaların yapıştırıldığı zemin ebruya yatırılmalı ve tekneden sıyrarak alınmalıdır (Kolçir, 2015:43, 57), (Şekil13).

Şekil 13. Kalıplı Hafif Ebrunun İkinci Kat Ebruya Yatırılması

Son aşama ise tekneden çıkartılan ebrudan şablon parçalarının temizlemesi işlemidir. İkinci kat ebrudan sonra yine bisturi ve kağıt maşaları yardımıyla üstteki parça kademe kademe kaldırılarak/sıyrılarak temizlenmelidir. Bu esnada parça parça temizliğin yapılması işi kolaylaştırmaktadır. Eğer temizlik sırasında üst parçada yırtılmalar ya da parçalanmalar meydana gelirse, sıyırma işlemini bırakmak ve çalışma tamamen kuruduktan sonra sentetik tiner ile yapıştırılan bölgeleri ıslatarak sökmek gerekmektedir. Tiner boyaları etkilememektedir. Temizlenme işlemi gerçekleştirilen akkase ebru kurumak üzere sergene bırakılarak çalışma tamamlanmaktadır (Kolçir, 2015:44, 58), (Şekil 14, 15, 16).

Şekil 14. Hafif Ebrudan Akkase Kalıbının Çıkartılması

Şekil 15. Hafif Ebrudan Akkase Kalıbının Çıkartılması

Şekil 16. Akkase Ebrusunu Kurumak Üzere Sergene Bırakılması

2.1.3. Arap Zamkı ve Kat'ı (Kağıt Kesme) Tekniği ile Yapılmış Bazı Akkase Ebru Çalışmaları:

Şekil 17. Arap Zamkı Yöntemiyle Hazırlanmış Figüratif Akkase Ebru

Şekil 17'de Arap zamkı yöntemiyle yapılan akkase ebruda figür olarak "Eli Belinde" motifi kullanılmıştır. Açık renkli ebru kağıdına motifin kalıbı yerleştirilmiş ve arap zamkı kalıp hatlarına uygulanmıştır. İkinci kat ebru için somaki ebru kullanılmıştır (Kolçir, 2015:61).

Şekil 18. Kat'ı Yöntemiyle Hazırlanmış Figüratif Akkase Ebru

Şekil 18'de Kat'ı yöntemiyle yapılan figüratif akkase ebruda battal ebru üzerine Türkiye Cumhuriyeti bayrağını temsil eden ay-yıldız içine "Mustafa Kemal Atatürk" imzası ve silüetinin bulunduğu şablon kullanılmıştır. İkinci kat ebru olarak yine battal ebru uygulanmıştır.

Şekil 19. Kat'ı Yöntemiyle Hazırlanmış Yazılı Akkase Ebru

Şekil 19'da yer alan eserde Kat'ı tekniği ile yazılı akkase ebru çalışılmıştır Yazı olarak Hattat Levent Karaduman'a ait dalgalı zemin ebrusu üzerine "Maşallah" yazılı Celf Sülüs-Müsenna Levha kalıbı kullanılmıştır. İkinci kat ebru için Tarz-ı Kadim ebrusu uygulanmıştır (Kolçir, 2015:62).

Şekil 20. Kat'ı Yöntemiyle Hazırlanmış Figüratif Akkase Ebru

Şekil 20'de Kat'ı yöntemiyle yapılmış figüratif akkase ebru görülmektedir. Dalgalı ebru üzerine "Çift Başlı Kartal" motifinin şablonu kullanılmıştır. İkinci kat ebruda serpmeli battal ebru uygulanmıştır (Kolçir, 2015:69).

3. SONUÇ

Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Yüksek uygarlığın merdiveni sanattır" ve "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından birisi kopmuş demektir" sözleri küllerinden yeniden doğmuş bir toplumun sanatlarıyla yüceltilebileceğini vurgulamaktadır. Sanat ile ilgili sayısız özlü söz bulunmaktadır. Ancak Cumhuriyetimizin kurucusuna ait bu iki söz sanatın, bir milletin şimdi ve gelecekte var olabilmesi için ne denli önemli olduğuna mükemmel bir biçimde işaret etmektedir.

Milleti var eden ve edecek olan sanat dalları o milletin kendi öz sanatlarıdır. Ebru sanatı da bu anlamda birkaç damla boyadan, biraz sudan, birkaç damla da öden fazlasıdır. O; bir milletin, kurtarıcısının işaret ettiği, yüksek uygarlığa ulaşması için keşfedilmeyi bekleyen kadim bir sanat olarak her zaman vardır ve her zaman var olacaktır.

Ebru sanatı, kadim bir sanat olmasının yanı sıra güncelliğini korumakta ve yeni tarzlar, yeni buluşlar ile zenginleşmektedir. Gelişen teknoloji ve hızlı bir şekilde değişen sosyal hayat sebebiyle sanata bakış açısı da zamanla bir takım değişikliklere uğramaktadır. Bu değişim ve gelişim ebru sanatının temelini sarsmadığı ölçüde faydalı da olmaktadır. Nitekim bir gelişimden söz edebilmek için öncelikle geleneksel tekniklerin, usullerine uygun olarak öğrenilmesi, bilinmesi ve hatta korunması gerekmektedir. Ancak bu sayede ebru sanatına

gereken sevdâ ve özen gösterilebilir, özü bozulmadan devam ettirilebilir. Geçmişten bu yana emek vermiş sanatçılar ve onların ebru sanatına kazandırdıkları herkes tarafından kabul görmeli ve saygı duyulmalıdır. Bu sanatın ruhuyla bağdaşmayacak değişiklik çabaları ebrunun günümüze kadar uzanan mükemmel yolculuğunu bilmeyen, anlamayan kişiler tarafından ortaya atılabilir. Bu sanatın hak ettiği kıymeti görebilmesi için öncelikle onun ruhu özümsemelidir ki bu da ancak onu tanıyarak, bilerek ve severek uygulamakla mümkün olmaktadır.

Bu çalışmada da ebru sanatını zenginleştiren yeni tarzlardan, akkase tekniğinin tüm yönlerine hakim olabilmek amaçlanmıştır. Bu sayede ebru sanatının derinliklerine inilmiş, onun güzelliği ve gizemleri ortaya çıkarılmıştır. Konu ile ilgilenen araştırmacılara ve yeni başlayan sanatçılara kaynak oluşturacak ve yol gösterecek, beraberinde bundan sonra yapılacak akkase ebru çalışmalarına ışık tutacak uygulamalar ortaya konulmuştur.

KAYNAKÇA

Barutcuğil, H., (2010). **Geçmişten Günümüze Ebru Sanatı ve Çağdaş Bir Yorum İle Günümüz Tekstiline Uygulanması**, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tekstil ve Moda Tasarım Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Başar, F. ve TİRYAKİ, Y., , (2006). **Türk Ebru Sanatı**, Gözen Kitap ve Yayın Evi, İstanbul.

Derman, M., U., (1977). **Türk Sanatında Ebru**, Akbank Yayınevi, İstanbul.

Elhan, S., (2004). **Yapım Yöntemleriyle Ebru Sanatı**, İnkansa Matbaacılık Ltd. Şti., Ankara.

Erdinç, Y. S., (2014). **Ebru Sanatının Farklı Materyaller Üzerine Uygulanması**, Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Eriş, M. N., (2007). **Mustafa Esat Düzgünman ve Ebru**, 1. Baskı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. Yayınları, İstanbul.

Kolçir, O. C., (2015). **Ebru Sanatında Akkase Tekniği ve Farklı Uygulamaları**, Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Ovaloğlu, İ., (2007). **Arşivin Rengi, Osmanlı Belgelerinde Ebru ve Etiket**, 1. Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Özdamar, H., ve ÖLMEZ, F., N., (2014). "İşlenmiş Deri Üzerine Ebru Tekniğinin Uygulanması", **Akdeniz Üniversitesi 2. Yöresel Ürünler Sempozyumu ve Kültür Sanat Etkinlikleri**, Bildiri Kitabı.

Özçimi, M. S., (2009). **Levni'den Ebru'ya**, Yayın No: 198, Bahçıvanlar Basım San. A.Ş, Konya.

Sobacı, A., (2001). **Klasik Türk Ebru Sanatı ve Kompozisyon**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Wolfe, R. J., (1990). **Marbled Paper: Its History, Techniques and Patterns** (Publication of The A.S.W. Rosenbach Fellowship in Bibliography), University of Pennsylvania Press, Philadelphia.